

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**

Főpiac, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos pottt
soronként 5 kr-ával
számítatnak.

Két interpelláció.

Budapest, június 24.

Két, egymással teljesen ellen-
tétes interpellációra adott tegnap
választ felette szerencsésen meg-
választott alakban és nagy állam-
férfiúi szellemmel báró Bánffy
miniszterelnök. Mind a két inter-
pelláció az ellenzéknek attól az
árnyalatától ered, amelynek a
legesekélyebb eszköz is elég érté-
kes arra, hogy fegyvert kovácsol-
jon belőle a létező kormány ellen
és amely ellenzéki árnyalat elveti
a legjobbat is, ha azt a kormány
és a szabadelvű-párt akarja fogat-
tatni. Ezért nem vette tudomá-
sul az interpellációkra adott
válaszokat az Ugron-frakciónak
sema pozitív polusa: Ugron sem,
a negatív polusa: Meszlényi, jól-
lehet az ellenzék nagy része meg-
elégedéssel vett tudomást a kor-
mányelnök kitünő és megtámad-
hatatlan fenyegetéseiről.

Ugron interpellációja a monar-
chia külpolitikájára, különösen a
keleti politikájára vonatkozott.
Ezzel összeköttetésben tapintatlan
kritika alá vonta Ugron gróf
Goluchowszky exposéját és gyalázó
szavakban ömlengett ama mód-
felett, melylyel a külügyminisz-

ter nyiltan és fentartás nélkül
nyilatkozott a politikai helyzetről.
Már rég nem tartozik a ritkasá-
gok közé, hogy Ugron valakit
gyalázó módon támad és szörös-
től-bőröstől elnyel. Gróf Golu-
chowszky vigasztalódjék azzal,
hogy Magyarországon a klerikális
ellenzék rabiátus vezérének
tájékozó dührohama már annyira
megszokták, hogy már talán nem
is létezik a közéletnek oly elő-
kelő tényezője, kinek Ugron még
nem állított volna ki önkénytelen
diszoklevelet. Magyarország köz-
véleménye mind ama tényezők és
különösen gr. Goluchowszky műkö-
dését annál magasabbra becsüli
és annál inkább méltányolja,
minél hevesebben támadja azt
Ugron.

Báró Bánffy ritka államférfiúi
ügyességgel és a legkivánatosabb
delikateszszel végezte feladatát.
Kijelentette az interpellálónak,
hogy gróf Goluchowszky keleti
politikája Magyarország keleti
politikája, hogy a külügyminisz-
ter ezt a politikát a magyar kabi-
nettel egyetértésben csinálja és
hogy az 1867. XII. t.-cz., mely
biztosítja Magyarország befolyá-
sát a monarchia külpolitikájára,

tökéletesen és feltétlenül érvényre
jut.

Ez után a határozott kijelentés
után, melynek legnagyobb állam-
férfiúi hatása tagadhatlan, arra
szoritkozhatott báró Bánffy mi-
niszterelnök, hogy egyszerüen
kijelenthette, hogy a magyar kor-
mány a legjobb egyetértésben
van gróf Goluchowszkyval és
annak a magyar delegáció kül-
ügyi bizottságában a külpolitika
tárgyában tett fejtegetéseire sem
hozzáadni, sem azokból elvenni
valója nincs. Itt hozzáfűzte még
báró Bánffy azt a férfiasan nyílt
kijelentést, hogy ha ebben a kül-
politikában véleménykülönbség
állna be, akkor abból itt, vagy
ott le kellene vonni a következt-
ményeket.

A magyar parlamentnek rit-
kán volt megadva, hogy minisz-
terelnök szájából férfiasabb és
öntudatosabb nyilatkozatot halljon
és az általános helyeslésben,
melylyel a miniszterelnöknek ezt
a korszakos választ tudomásul
vették, feltétlenül osztozik az
ország egész közvéleménye.

All ez külön arra a válaszra
is, melyet báró Bánffy miniszter-
elnök itt is ugyanazon a nemzeti,
méltó és öntudatos hangon beszélt,

TÁRCZA.

A fészekből.

— A Debreczeni Ellenőr eredeti tárczája. —
Irtá: K—cz. A—s.

Jöjj ide édes kis virágom s hajtsd
éjszötét fürtös fejedet keblemre s meglát-
od, hogy mily édes lesz neked itt meg-
pihenni.

Felejtsd el egy pár pillanatra a vilá-
got, s ne halld az emberek beszédét, be-
hunyt szemekkel keresd a lelkemet, hidd
meg, hogy meg fogod azt találni és mu-
latni fogsz közelében.

Az emberek üzik, hajtják, kergetik
egymást. Milliók futnak a becsületes és
becstelen kenyér után, hazudnak, hogy
előremehessenek a tömeg által elállt uta-
kon, krokodil könnyeket sírnak a hatal-
masok előtt s mikor odadobnak valamit
előbők jóllaknak és kevés idő múlva
megmarják jötevőjüknek segélynyújtó
jobbát.

Öszinteséget ne keress a világban.
Fehér holló az igaz szó, csupa hízélgés,
haszonlesés, önámítás az egész világ.
Még a gyermek lelke is telve van hamis-
sággal. Felemelt fővel ma kevés ember
jár, mert sok a titkolni való s milliók
megremegnek a gondolattól, hogy szem-
ekből olvasod ki fekete lelkük minden
gondolatát.

Maradj azért itt mellettem. Te ugy
sem szereted a csillogást. Boldog vagy

abban a körben, melyet számodra jó szí-
ved és a Gondviselés kijelölt. Magasra
nem vágyakozol, mert tudod, hogy ott
fent hideg a levegő. Beéred azzal, hogy
boldog vagy kis körödben. Többre nem
vagyódol. Elérted, amiért annyit imád-
koztál. Szeretve vagy és szeretsz. Az el-
sőt megérdemled, mert jó és nemes vagy,
a másodikat az első révén szerezted.
Ezeknél drágább kincs nem kell neked.
Jól teszed. Ezek kárpótolnak mindenért s
ezeket nem veszted el soha, még akkor
sem, ha én meghalok, mert akkor is fog-
juk egymást szeretni. Te sokat gondolsz
reám, könnyeid lehetnek sötét siromba,
a megemlékezés gyöngyei bevilágítják siri
lakomat és a te lelked akkor is velem
lesz, szeretni fog és én végig álmodom
azt a boldogságot, melynek most részese
vagyok.

Látom, hogy elborul a lelked beszé-
demre. Ne sirj és töröld könnyeidet s
nézz reám, olvasd ki a szememből, amit
tudsz már régen, hogy szeretlek, mint
harmat a virágot, nélküled nem tudnék
már élni, talán egy perczig sem.

Boldog a szív, mely szeretni tud.
Amint annak első sugara a szívünkbe
lopózik, megváltozik körülöttünk a világ.
Új alakok támadnak lelkünk világában,
egy megmagyarázhatatlan édes vég-
telen gyönyörrel tölt el bennünket, sze-
ben ragyog a csillag, kedvesebben dalol a
madár és érezzük, hogy jobbak vagyunk,
mint azelőtt.

Eszünk sokszor pihenőt tart, nem

gondolkozik, csak lelkünk beszél. Egy
világot rejtünk szívünkben, a régi mesék
tündérei feltámadnak, ismét gyermekeknek
érezzük magunkat, mert szeretünk, és
boldogok vagyunk.

Mert ne feledd édes kis virágom, hogy
a ki nem szeret, az boldogtalan. Mit ér
a vagyon, a kincs, ha nem oszlik meg az
egyetértő szívek között. A kincses ember
lelke a legtöbb esetben hideg, mint pénz
és könnyen önössé teszi, míg a ki szere-
tetel bir, az egy világot hord a szívében,
mely világban feltalálható mindaz, a mi
az embert boldogítani képes.

Hagyjuk a világot, hadd menjen az
élvezetei után, mi meg maradjunk örökre
egymáséi. Így legalább nem esalódunk.
A kis házban, ha elborulnak is napjaink,
fényt hoz a te lelked jósága. Verejtéke-
met letöröld kis keziddel homlokomról,
szívesen fogok érted dolgozni, fáradozni,
mert tudom, hogy mig én táradok, addig
te kis hajlékomban rólam álmodol, engem
szeretsz és értem imádkozol.

A férfira az élet komoly kötelessége-
ket ró, melyeknek becsületes teljesítése
sokszor gondnal, fáradsággal jár. De a
munka édes a te közeledben, mert tudom,
hogy otthon szeretet vár, az virraszt
álmaim felett és én azért dolgozom, akit
szeretek.

S ha olykor-olykor mégis elborul
homlokod, ebből csak azt olvasd ki, hogy
a jövőre gondolok, midőn a természet
örök törvénye szerint a mi boldogságunkra
is jöhet valamelyes fájdalom. Ez senkit

és az egész magyar nemzet lelkéből szólt, midőn kijelentette, hogy ez a kérdés nem elég komoly arra, hogy a magyar parlament tárgyalásra méltassa. Ausztria belügyeibe nem avatkozhatunk és nem akarunk avatkozni, amíg azok nem veszélyeztetik az 1867. kiegyezést és ennek a nagyon alárendelt ügynek fontos ügyvévaló felfújását jelenté, ha olyatén következményeket akarnánk neki tulajdonítani. Amit Lueger ur mond és cselekszik, az Magyarországra nézve teljesen közömbös és semmiképen sem izzag fel bennünket. Ami Ausztriában történik, az Ausztria dolga. És ha Lueger urnak eszébe jutna, működését Magyarország területére áthelyezni, akkor majd tisztáná vele szemben az álláspontot nem ugyan a kormány, mert tisztességes emberek nem szeretik ilyen dolgokkal bemocskolni a kezüket, de mindenesetre találna utat és módot, hogy az alája rendelt közegek segítségével a maga határpalánkjá mögé utasítsa azt a részeg agitátort.

Báró Bánffy nem szívesen és csak nagy undorral foglalkozott Lueger ur személyével és ez a körülmény nagy becsületére szolgál a magyar kormánynak és nemesak a szabadelvű-pártnak, hanem a magyar parlament minden jóizlésű tagjának is.

— Országgyűlés. A képviselőház tegnap délelőtt tartotta meg utolsó érdemleges ülését. Az előző nap elfogadott javaslatokat harmadszor is megszavazták s aztán Lukács László, Dániel Ernő és Perczel Dezső miniszterek feleltek különféle interpellációkra. A válaszukat a Ház tu-

sem kimél meg és akkor csak le reánk, mikor a legderültebb eget látjuk magunk felett.

Ha aggódom: miattad aggódom, ha egy-egy pillanatra elborul a lelkem, ne tulajdonítsd másnak, mint annak a félelemnek, melylyel a gazdag őrzi kincseit.

Igen! én gazdag vagyok. Te vagy az én kincsem. Nélküled, szerelmed nélkül mit keresnék én a világban? Bolyongás lenne csak életem, czéltalan vándorlásom és könnyebben telnék el éjjelem és napalom...

Látod, édes angyalom, én ismerem a lelkedet, tudom gondolataidat. Erzem, hogy szeretsz avval a mindent befogadó szeretetteddel, mely hibáimat is betakarja az elnézés köntösével. Jól teszed, ember nincs hiba nélkül, de szerelmed melege idővel leégeti lelkemről a salakot s talán eljön az idő, mikor ismét keblemre borulva suttogó hangon bevallod, hogy szerelmed oly nemessé tett, mint amilyennek gondoltál akkor, midőn bevezettél a boldogság édenébe...

Most pedig nézz a szemembe s ha abban megvillanni látod a lelkemet eltöltő boldogság sugarát, vedd azt be a szivedbe s őrizz meg örökös kincsed gyanánt mint én, ki a te jó sziveddel együtt érzek, nemes lelkeddel együtt gondolkodom.

domásul vette. Horváth Gyula indítványát az interparlamentáris kongresszus költségeire vonatkozólag vita nélkül elfogadták. Az ülés végen Hévizy János a nem állami tanítók utódjának elengedését kérte, Veres József pedig az ev. ágostai felekezeti elnevezésének helyes használatát. Az utóbbira Wlassics Gyula és Perczel Dezső miniszterek nyomban válaszoltak s válaszaikat a Ház tudomásul is vette. Az ülés végén Bánffy Dezső báró miniszterelnök indítványozta, hogy ezentul érdemleges ülést nem tartanak s hogy a nyári szünet szeptember 3-án érjen véget, a mikor nyomban a bünvádi perrendtartás kerül majd napirendre. A Ház az indítványt elfogadta s az ülés Szilágyi Dezső lelkes éltetésével ért véget.

— Belföldi hírek. (Az új választások) A Politikai Ertesítő tegnapi száma azzal a hírrel keltett feltűnést, hogy az új választásokat október harmadikán fogják megkezdeni. — *(Tisza Kálmán beszámolója.)* Tisza Kálmán tegnap a szabadelvűpárt számos tagjának kíséretében Nagyváradra utazott, hol ma nagyérdékű beszámoló beszédet mond. Nagyváradon ünnepélyes fogadtatás volt s a rokonszenves tüntetésnek Tisza Kálmán mellett se vége se hossza. Beszédében nem egy évi működésének beszámolására fog szorítkozni, hanem valóságos milleniumi beszédet akar tartani, a melyben évezredes történetünkre visszapillantva az abból merített tanúságokat alkalmazta a jelen politikai helyzetre. — *(Visszautasított meghívás.)* Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter az ezredéves kiállítás meglátogatására meghívta a zágrábi kereskedelmi és iparkamarát. A meghívást a zágrábi kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésén tárgyalta és a meghívást a többség visszautasította.

— Külföldi hírek. (Az új bécsi nunczius.) A bitorossá kinevezett Agliardi helyére, a ki mint bécsi nunczius elhagyja az állását, Taliani Emidiót nevezte ki a pápa, a kit egyuttal érsekké prekonizált. — *(Törökország bajai.)* Konstantinápolyból távirják, hogy a lázadó druzok száma nyolcezezer. Leverésükre huszonöt zászlóaljat mozgósítottak.

A nők mint orvosok.

Irta: Dr. Altman Béla.

Századunk utolsó évtizede méltán nevezhető a liberalizmus idejének; korszakalkotó és változtató eszmék, törvények az államok beléletében, a társadalmat több oldalról érintő, messze időkre kiható kérdésekben ma mindenütt a liberalizmus az uttörő és méltán uralkodó is. A liberalizmussal együtt jár édes testvére, az egyenlőség; egyenjogúság az államban, egyenjogúság a társadalomban.

E nagy eszmék, mint a közélet megfigyelői, láthatjuk, napról-napra tért hódítanak, az általánosról a részletre is kiterjeszkednek, lépésről-lépésre, de folyton hódítanak és helyet követelnek maguknak ma már ott is, hol eddig a phantasia és a liberális gondolkodás a száraz betű és hieroglypheknek tetészó tudományos képletek elől mindenkor félénken meghuzódott.

Az egyenlőség elve a társadalomban, a társasélet fokokként növekvő igényei, a férfi és női nemnek öröklött és képzelte jogai, az egyenlőséget tulzásba hajtó szociális elvek térfoglalása, a közszükséglet és talán némi részben az ambíció, régestül egyesek részéről a mindenáron

tennivégyás nem akar férfi és nő, mint polgárok között, különbséget tenni, kéri a jog és kötelességek arányos megosztását és hogy egy modern törvény nevével éljek, kéri a nők reczipiálását. Mindezek teljesen jogos és méltányos kívánalmak, a különbség csak abban van: hogy meddig!

A nőknél a családi életben oly gyakran megnyilvánuló energia, melyet a rossz nyelvek ugyan sokszor egy, a politikával ugyancsak foglalkozó kisiparosok termékével hoz kapcsolatba, az éles logika és ékesszólás, melyről férjuramék annyiszor meggyőződhetnek holmi nézeteltérések alkalmával, a nőknél oly gyakran tapasztalt lélekjelenlét és találékonyság, mindenkit meghódító érzelmviláguk, sok esetben észlelt törhetlen akaraterejük, humanus gondolkodásuk: mindmegannyi oly tulajdon, melyek jogosan kéri a nők egyenjogúságát a társadalomban, egyenjogúságát a tudományos életben.

És hogy e tulajdonságaikat érvényre is juttatják a nők, mutatja már az utóbbi időben különösen Amerikában a politikában elfoglalt posztójuk, de mindenütt számos kenyérkereseti pályán működésük, mint pl. a posta-, távirda-, vasut-, kereskedelmi alkalmazás, pénzkezelés, könyvvívés, utazó ügynökség, riporter, a tanügyi oktatás több ágazata, magasabb tudományos szakokban a gyógyszerészet, philosophia, technica stb. stb.

És a tapasztalat mind azt mutatja, hogy a nő, mint önálló, bármilyen pályát választott is legyen magának, szerény, mindenkit megnyerő modora, vasszorgalma, teljes odaadása, életmódja, képzettségénél fogva, mindama pályákon teljes megelégedéssel betölti, megállja helyét.

Ugy látszik, e sikerek, vagy talán a külföldnek mindenáron való megelőzése buzdította gavallér, a hölgyvilág után mindig érdeklődő miniszterünket arra, hogy addig mig külföldön nagyhirű emberek vitáznak pro és contra a felett, hogy bocsáthatók-e nők egyetemre és különösen az orvosira, addig ő már tervét kivitte, meg is valósította.

Ugy e törvényt alkotó körnek, mint a hozzá érteni vélő kritikusoknak ez intézmény életrevalósága mellett főérvök az, hogy egyszerre felszabadítja a nőt eddigi várakozó álláspontjából — a családalapítást illetőleg felszabadítja a nőt, konkurrensévé teszi a férfinak. Szinte hallani vélém ez érvnél a becsületben és pártában megöszült Kottlik Zirzabella kisaszszony és társainak gömbölyűség hiányában leledző tenyerei tapsolását; elmehettek, gyászolhattok, ti legény voltatokra oly büszke férfiak, megszünt kelendőségetek, a női diploma könnyen talál majd férjeket. S mi lesz e felszabadítás eredménye; a nők tömegesen mennek a tudományos pályákra és akkor kész az, a mit eddig is kiküszöbölni akartunk, kész a tudományos proletarizmus; ha pedig nem bizva az eredményben, kevesen keresik fel a tudományt és oklevelet osztogató templomokat, úgy mindenki ismerni fogja azt a különöz nő tanárt, vagy doktorkisasszonyt hivatásu komolyságának rovasára!

Különösen aktualisnak gondolom én azon kérdés tisztázását, lehet-e a nő orvos, és ha igen, megfelelhette-e teljesen hivatalának?

Kezdjük az elején. A fiatal 10 éves leány, ki a jövő Korányijának vagy Kochjának képzeli el magát, nyolcz éven át gymnasiáskodik, eltekintve attól, hogy e nyolcz évből az igazán megterhelő és oly gyakran kellemetlen eredménnyel végződő évszám vizsgák könnyen 10, sőt több évet is csinálhatnak, mint viruló, ha ugyan a tanterem levegője sápadttá és a modern betűnyomás pápaszemes rövidlátóvá nem teszi, mondom mint viruló leány megéri, pardon érettségizik és felkerül az egyetemre, — otthagyja a szülei ház kényelmét, otthagyja a szülők nélkülözhetlen, gondozó, figyelő ügyeletét, a tisztán realis, naturalisticus emberrel és bajokkal foglalkozó orvosi studiózásban minden nőiességből kivetkőzve végre el is végzi 5—6 éven át a medicát; megesküszik az esküvendőkre, talán ezuttal először életében (a mi ugyan, tekintettel hosszú idejű egyetemi polgárvoltára, nem valószínű) és megy ki a praxisba.

Már akkor, midőn a nő önálló kenyérkereseti pályára megy, történjék az bármilyen okból is, a legtöbb esetben értelmi intelligenciája, de hozzátartozói vagyontalansága is készíti arra. Tudjuk jól, a tudományos pályán való kiképzés mily óriási áldozatot követel! A mindent nélkülöző szegény türethetetlen fiatal ember éjjel-nappal egygyé téve, tehetségét minden irányban olykor jót-rosszat felhasználva képes csak a kiképzéshez megkívántató nervus serium gerendarmot előteremtteni! Hogy tegye ezt a nő, ki hasonló körülmények között él, mozog? Mennyi csalódás, mennyi kísértés, mily leküzdhetetlen akadályok állanak előtte és mi az eredmény? Sok-sok ifju hagyja félbe épen ezért tanulmányait, vagy elfárad, elzúlik a küzdelemben, a gyenge nő pedig elbukik, nem küzdhet az ár ellen a küzdelmes, izgató élet szellemi-teszt világát aláássa és a nagy reményekre jogosító ifju leány, ki talán más könnyebb pályán boldogult volna, elvész, eltűnik, vagy legjobb esetben elbuvárkodott fiatal-ságát hagyja ott zálogul.

Kísérjük ki a nőt praxisába és bírálat végett vegyük fel alapul nagyjában az emberi test alkotását. — Tudjuk, hogy az észnek, érzelmeknek szülőhelye, székhelye az agy. E rendkívül érdekes és még most is sok tekintetben kifürkészhetetlen része az emberi testnek másképp van teremtve a férfinnél, másképp a nőnél; míg ott inkább a gondolkodó, a folytonos küzdelemben fokként fejlődve az akarat, éles látás székhelye van tulsúlyban, addig a nőknél inkább az érzelmeik az uralkodók. Már maga ezen körülmény, a nélkül, hogy tisztán tudományos szempontból mérlegelném is, (értvén alatta az agy nagyságát, szerkezetét stb.) de a gyakorlat is bizonyítja, hogy a nő állandó munkára nem képes, nála a gondolkodó elmén erővesz az érzelmek világa, szóval mindig megnyilatkozik benne a nő. Példák mutatják, hogy az orvosi szolgálatban betegápolással állandóan foglalkozó nők csak

folytonos biztatások, elnézések s olykor büntetések mellett végzik pontosan kötelességüket.

(Vége köv.)

Olympusz ur látogatása.

Debreczen, június 25.

Zebergényi Olympusz nevű ur köszöntött be a napokban szerkesztőségünkbe s a viszontlátás mi (ugyan sohase láttuk) öröme annyira kihozta sodrából, hogy mindnyájunkat megölelt és megcsókolt.

Lapunk egyik munkatársa, ki épen rimfaragásba volt merülve, e merényletre annyira elvesztette versének fonálát, hogy még most is keresi a feltalálás minden reménye nélkül.

Zebergényi Olympusz felvett a szerkesztőasztaláról egy jó szívart, rágyújtott s kegyetlen hidegvérűséggel végig feküdt a divánon, miután arról simpliciter ellődította egyik lapotársunk vékony dongájú riporterét.

— Uraim! kezdé Olympusz ur — vegyék tudomásul, hogy Debreczenbe érkeztem s ezen-tul munkatársuk leszek. Irok vezér- és tárczacikkelyeket, croquist, híreket, közgazdaságot, egyszóval mindent. Egy hétre lefoglalom az összes rovatokat. Önök pedig ennek fejében adnak egy igazoló jegyet, hogy én vagyok becses lapjuk legkiválóbb munkatársa.

E szavakra Louis barátunk ámulattól nyitva maradt száját telefújta annak a fentemlített szívárnak a füstjével úgy, hogy szegény barátunk azóta úgy tűszköl, mint egy szárnyvonalon vonagló lokomotív.

Ezen merész fújás után elkezdett beszélni a czukoradóról és a görög nyelv tanításának etikai jelentőségéről, a sphynxekről és az alvó fakirról, a harangöntésről és az alsó-sztrigovai vasut közgazgatási bejárásáról úgy, hogy mi valószínűleg megbámultuk e kitűnő férfiú előadási képességét.

A szivar fogyott, emberünk beszéde azonban nem fogyott el, míg végre lassankint a munkatársak elpárologtak úgy, hogy csak magam maradtam Olympusz társaságában.

Végre a szivar elfogyott és Olympusz ur egy másodikra gyújtott rá, sőt kijelentette, hogy az ilyen szivarokból egy féltucatot szokott elszívni egymás után, mire én megijedtem és távozni akartam.

— Uram! ön nem fog távozni, míg az igazoló jegyet részemre ki nem adja. És ezzel megragadva karomat oly erővel szorította meg azt, hogy ebben a pillanatban el voltam határozva, hogy halálos ítéletemet is aláírom.

— Jól van — felelém — itt van az igazoló jegy s néhány sort vetve egy papírlapra átnyújtottam neki.

Eloolvasta, azután kért egy szívart és rohamléptekkel ment ki az ajtón, feldöntve a gyanútanul ott álló betűszedő gyereket.

A czédulára ezt írtam: *Zebergényi Olympusz* igazolójegye a Lipótmezőre.

Tegnap azután megtudtam, hogy *Olympusz* ur egy bevégzett statisztika, ki belebolondult abba a gondolatba, hogy ő a világ legnagyobb tragikususa . . .

Ezért kellett neki az igazoló-jegy. Ennek segítségével azután el is vitték a boldogtalant oda, ahol élete csakugyan tragédia lesz.

Irodalom — Művészet.

* **Fejérváry Géza életrajza.** A magyar honvédelmi miniszter nagyérdéki pályafutásának története jelent meg dr. Körösy László Korrajzok című irodalmi vállalatának huszonkettedik füzetében. A díszes kiállítású kötetet Fejérváry báró arcképe s a vállalat szá-

mára irt jelmondatának kéziratnása ékesíti. Fejérváry báró, a mai kormány doyenje, nemcsak katonai pályáján, de mint államférfiú olyan érdemeket szerzett, melyeknek történeti értékét senki sem kisebbítheti, aki az igazságot szereti. Nem régeből ép oly kiméletlen, mint igazságtalan politikai hadjáratot indítottak Fejérváry ellen. A solferinói hős azonban győztesen került ki a csatából. Az országos elégtételadás sokféle alakban nyilvánult s ez a most megjelent kötet sem egyéb, mint ugyanezen mozgalom irodalmi formája. A nagyérdéki kötet fejezetei: 1. A Komlós-Keresztesi Fejérváryak. 2. Fialat évek. 3. Solferino. 4. Ujabb érdemek. 5. Köz-pályán. 6. Fényes évtized. 7. Méltó elismerés. 8. Jellemvonások. A mű ára csak harmincz krajczár s megrendelhető a Korrajzok kiadóhivatalában Budapest, Andrassy-ut 25. sz. alatt.

Két haláleset.

Várad Szabó János.

Várad Szabó János, a magyar királyi udvari kancellária nyugalmazott tanácsosa tegnap éjjel meghalt, abban a történelmi nevezetességű ódon emeletes házban, amelyről azt írja Debreczen város történetének tudós szerzője, Szücs István, hogy ott szállott meg XII. Károly híres svéd király egy éjszakára, midőn a Fekete-tenger melletti Benderből Magyarországon keresztül lovagolt hazájába.

Történelmi alak volt az a jóságos arcú, a Nagyerdő árnyas fasorait, külvárosi féreeső utcákat kora reggel sebesen járó öreg méltóságos ur is, aki most ravatalon fekszik, talán ugyanabban a szobában, ahol Diószegi Sámuel főbíró uram 180 évvel ezelőtt vendégeül látta Nagy Péter czár legfélelmetesebb ellenségét.

Halála széles körökben kelt mély és őszinte részvétet. Politikai meggyőződése ugyan egykor a konzervatívok táborába vitte őt, — de ott is ki tudta vinni két-ségbevonhatatlan hazafiságával honfirtasainak tiszteletét, becsületét, épen úgy, mint az ő mestere és példányképe: a nagynevű báró Vay Miklós.

Várad Szabó János 1827. okt. 9-én született Debreczenben. Hasonló nevű atyja igazgatója volt a báró Vay család által Debreczenben és vidékén a század első felében nagy sikerrel üzött salétrom-főzésnek. A fiatal Várad Szabó János iskoláit a debreczeni kollegiumban végezte kitűnő sikerrel, amelyben ő és testvére Miklós később ezer forintos pályadíj alapítványt tettek édes atyjok emlékére. 1846-ban Tóth Sámuel debreczeni ügyvéd mellett egy évig gyakor-nokoskodott. Innen főispáni titkárnak ment s ez állásban maradt 1848 végeig.

A szabadságharc lezajlása után előbb Debreczenben a megyei hatóságánál, majd Nagyváradon a helytartóságnál szolgált. 1855 elején a nagy-kállói járás szolgabírójává léptették elő, innen Nagyváradra helyezték át mint megyei első biztost.

1859-ben szülővárosában találjuk, ahol Észak-Biharmegye főnöke volt. Erre az időre esik a Thun-féle patensek kibocsátása s az a nevezetes egyházkerületi közgyűlés, amely e patensek ellen tiltakozott. *E rendkívül nehéz helyzetben Várad Szabó János egyháza javára érvényesítette éber figyelmét és körültekintő tapintatát.*

1860-ban, tehát már 33 éves korában, tehetségei megszerezték neki a helytartó-tanácsos rangot s csakhamar aztán a magyar királyi kancelláriához nevezetett ki mint referendarius. 1867-ben nyugalomba vonult.

Azóta állandóan Debreczenben lakik. A közélet izgalmaival teljesen visszavonulva

csaladjának és a tudományoknak élt. Nagy előszeretettel foglalkozott a történet tudománnyal; főként a heraldikában és geneológiában volt alapos jártassága. Különösen a Debreczeni vidéki nemes családokra vonatkozó adatokat gyűjtögette méh-szorgalommal. Számtalan nemes család czimeres leveleit felkutatta, lerajzoltatta (ebben Mariska leánya volt ügyes segítőtje) és lemásolta. A Nagy Iván-féle hatalmas műnek sok hiányát igyekezett pótolni s az így összeszedett adatokat szives készséggel bocsátotta szakírók rendelkezése alá.

Boldog családi életet élt. Neje a most már szomorú özvegyiségre maradt Lázár Mária, néhai Lázár Mihály előbb nagyváradi polgármester, később kir. táblai bíró magas műveltségű leánya, Debreczen társadalmi életének eme nemes lelkű vezérlő nő alakja, akivel 1863 június 22-én kelt egybe.

Házasságukból hat gyermek született, akik közül hárman élnek, két leány és egy fiú, János, aki épen most tette le jó eredményrel az érettségi vizsgát.

Halálát két heti súlyos betegség okozta.

A család következő szomorú jelentést adta ki: „Váradi Szabó Jánosné, Lázár Mária és gyermekei: Mariska, férjével Szentviszlói Deseő Ferencz es. és kir. huszárcapitány-nal; Anna, férjével Kazinczi és alsó reg-meczi Kazinczy Gábor kir. törvényszéki bíróval és János, továbbá Váradi Szabó Miklós testvér, mély fájdalommal jelentik a felejt-hetetlen áldott jó férjnek, illetőleg édes aty-joknak, apósuknak és testvérbátyjának méltóságos Váradi Szabó János urnak a magyar királyi udvari cancellária nyug. tanácsosának, életének 69-dik, házasságának 34-dik év-ben, 15 napi súlyos szenvedés után, folyó hó 25-én éjjeli 11—12 óra között bekövetkezett halálát. A boldogult földi részei 27-dik napján, szombaton délután 3 órakor, a Széchenyi-utcai 1819-dik számú háztól, a ref. kistemplomban tartandó gyászszertartás után, a Kossuth-utcai sírkertben levő családi sírboltban fognak örök nyugalomra letétni. Debreczen, 1896. június 25. Béke poraira!”

Huber József.

Tisztességes és becsületos gondolkodásánál fogva méltán vívta ki a tegnapi 63 éves korában elhunyt Huber József debreczeni szabómester városunk társadalmának közbecsülését.

Nem volt sok iskolát végzett ember, de mint józan gondolkozású és egyeslelkű férfi felküzdötte magát arra a polczra, a hová sok diplomás embernek nem volt alkalmja eljuthatni. Huber József a helybeli Tóth Ferencz szabó cég-nél mint segéd kezdette meg működését s megnősülvén, nemsokára önállóvá lett. Szabóüzlete egyike volt a legnevezetesebbeknek városunkban. Nehány év múlva, vagyis 1874-ben, mint olyan egyént, aki a közügyek iránt kiváló érdeklődést tanusított, a Vadon Sándor helybeli ügyvéd által megalakított debreczeni iparos-iffjusági önképző-egylet elnökévé választották.

A fiatal egyletnél 14 éven át tartotta meg állását s azt erkölcsi tekintetben magas színvonalra s anyagilag is felvirágzásra juttatta.

Időközben megválasztott a kereskedelmi és iparkamara beltágyául.

A helybeli királyi törvényszéknél pedig kereskedelmi ülnökké neveztetett ki; majd a városi törvényhatóságnak is tágyául választották s e tisztséget egész haláláig viselte; 1881-ben a vezetése alatt álló iparos iffjusági egylet által rendezett és olyan szépen sikerült országos iparműkiállításnak elnöke volt. 1882-ben ugyan-csak a nevezett egylet által Debreczenből

Fiuméba rendezett kirándulást ő tervezte és vezette. Csaknem valamennyi debreczeni egyesületnek és társulatnak vagy pártoló, vagy választmányi tagja volt; az „Alföldi Takarékpénztár”-nak, a „kölesönös segélyző egyesület”-nek igazgatósági tagja. Az 1885-ik évben rendezett országos kiállítás alkalmával Ő felsége a köztéren tanusított kiváló működéséért a koronás arany érdemkeresztrel tüntette ki. Ugyanez időre esik betegségeinek kezdete. Bal szemén ugyanis egy pattanás keletkezett, a mely miatt mintegy kilencz ízben kellett magát orvosi műtétnek alávetnie; ennek folytán az egyik szemét el is vesztette. Egészsége az utolsó években folytonosan hanyatlott, mihez járult még, hogy régi sérvbaja mintegy három nappal ezelőtt rosszabbra fordult s az újabb orvosi műtét következtében hashártyagyuladásban esvén, egy fél napi kínos szenvedés után meghalt. A gyászeset nem-csak családját sujtotta érzékenyen, hanem általa városunk társadalmá is egy igazán tevékeny és fennkölt lelkű tagját veszítette el. Nyugodjanak porai békében!

Családjá a következő gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk szeretett jó férjemenek, apánknak, após-nak, nagyapának és rokonnak Huber József városi bizottsági tagnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának folyó hó 24-én, életének 64-ik, boldog házasságának 28-ik évében, súlyos szenvedés után bekövetkezett elhunytát. A megboldogult földi részei f. hó 26-án d. u. 5 órakor, a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Váradi-utcai 2133. sz. háztól a Szent-Anna-utcai temetőbe fog örök nyugalomra elhelyeztetni.

Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 30-án reggel 9 órakor fog az egek Urának bemutatni. Debreczen, 1896. június 24. Bánatos özvegye: Huber Józsefné szül. Kulesár Eszter. Gyermekei: Ferencz ne-jével Kiss Szerénával, Jolán, jegyesével Palánkay Károlyval, Szeréna, Ilona, Irén. Unokája: Ferencz; és a számos rokonok nevében is. Az örök világozság fényeskedjék neki! A temetést Gebauer intézete rendezi.

Városi rendkívüli közgyűlés.

Debreczen, június 25.

Gróf Dégenfeld József főispán megnyitván a közgyűlést, üdvözlö a törvényhatósági bizottsági tagokat. Rövid beszédben kiemeli a mai rendkívüli közgyűlés egyetlen tárgyának fontosságát, egyben megjegyevén, hogy a szervezeti szabályrendelet letárgyalása annál inkább kívánatos, mivel a tisztviselők mandátuma az ősszel lejár.

Juhász Ignác bizottsági tag azt indítványozza, hogy mivel neki fizikai ideje nem volt nagymérvű elfoglaltsága miatt a szervezeti szabályzat javaslatának tanulmányozására, ne tárgyalja a javaslatot a mostani közgyűlés, hanem halasztás-sék el e tárgyalás a későbbi időkre.

Gróf Dégenfeld József főispán kijelenti, hogy arról sem ő, sem a törvényhatósági bizottsági tagok nem tehetnek, hogy Juhász Ignác bir. tag bokros teendői miatt nem tanulmányozhatta a szervezeti szabályzatot.

Hasonló szellemben szólal fel Lengyel Imre biz. tag is, ki efogadásra ajánlja a szervezeti szabályzat tárgyalását.

Sz. Szabó László a magarészéről elhalasztani óhajtja a tárgyalást, már csak azért is, mert e nagyfontosságú ügyben a javaslatot többen a bizottsági tagok közül nem is kapták meg s nem is foglalkozhattak vele behatóbban.

Majd ismét a főispán magyarázza a javas-
tevő szavait, mire Juhász Ignác aprehen-

dálva válaszol, de a közgyűlés eláll, eláll kiáltásokkal nyugodtabb hangra inti. Vé-gül ismételtén azt mondja, hogy szüksége van a 30 napi tanulmányozásra.

Szavazásra bocsátatván az ügy, 39 szavazattal 30 ellenében a javaslatnak a jelen közgyűlésben leendő tárgyalása elfogadtatott, mire a részletes tárgyaláshoz hozzáfogtak.

A részletes tárgyalásban a 38 §-ig haladt a közgyűlés, mire déli 1 órakor a főispán a gyűlést bezárta. Holnap folytatják.

Egyébként a ma történt dologra holnap visszatérünk.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenör saját tudósítójától. —

Oriási vihar a fővárosban.

Budapest, június 25. Budapesten ma óriási vihar dühöngött. A villám a Duna partján beleütött egy kofasátorba s azt felgyújtotta.

A kolera.

Budapest, június 25. Kairó városban a kolera erősen esökken, a míg a vidéken folytonosan terjedőben van.

A török zavargások.

Budapest, június 25. A legutóbbi, konstaninápolyi zavaroknak négyszáz örmény esett áldozatul. A menekülő örmények több török falut felgyújtottak.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és ke-zelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az ígtató, kiadó-Livatal s az írtatára feleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A debreczeni kir. járásbírószág szóbeli kere-seteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk. aka-démia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtő-szekrényből a beadványok kivételnek hét-köznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ün-nepnapokon d. e. 11 órakor.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában. Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Famunkatanítás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Előfizetési felhívás.

Az 1896-ik év harmadik évnegyedé-nek közeledtével felhívjuk olvasóink szí-
ves figyelmét lapunk eddigi előfizetésének megújítására.

Programmunk ezentul is a régi marad, mert erős meggyőződésé kövült bennünk az a tudat, hogy a jövő a szabadelvű esz-méké. E meggyőződésünkől kifolyólag egy pillanatra sem habozunk továbbra is azon az uton haladni, melyet huszonkét

évvél ezelőtt haladásunk és elveink győzelmi irányául megjelöltünk.

Szellemi és anyagi erőben gazdag városunk érdekeit is szeretettel fogjuk szolgálkni ezentul is. Egy mozzanat sem fogja kikerülni figyelmünket és hűségese odaadást fogunk tanusítani minden oly kérdésben, mely széppé, nagygyá és virágzóvá akarja lenni az Alföld eme őseréjü metropolisát.

A Debreczeni Ellenör komoly és megbízható hírlapírás organuma lesz a jövőben is és tiszteletben fogja tartani művelt olvasóközönségének irodalmi jó izlését. Zsurnalisztikai vervevel s a mások nézeteinek, politikai hitvallásának tiszteletben tartásával fogjuk irni lapunkat úgy, hogy az szívesen látott és nélkülözhetetlen jó barátjává váljék m. t. olvasóinknak.

A Debreczeni Ellenör szerkesztősége.

Kérelem.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése június hó végével lejárt, hogy a megfelelő összeget beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése megzavartassék, mert ezentul csak azoknak küldjük lapunkat, kik egy bizonyos tetszés szerinti időre előre fizettek.

Hátralékos előfizetőinket is kérjük, hogy eddigi hátralékaikat mielőbb rendezni sziveskedjenek, minthogy ellenesetben a lap további küldését f. évi július hó elején beszüntetjük.

Egy napilap előállítása és fentartása olyan óriási költséggel jár, hogy ezen költségek fedezése ezéjából csakis rendes előfizetőinkkel számolhatunk.

A kiadóhivatal.

Magyar görög-kath. püspökség. A hajdu-dorogi magyar keleti ritusu kath. püspökség felállitását szorgalmazó országos bizottság 50 tagu küldöttsége ma indult el városunkon keresztül Hajdu-Dorogról Budapestre az illetékes forumokhoz, a magyar liturgia és a püspökség tárgyában benyújtandó kérvényekkel. Az imponáló küldöttséghez Budapesten csatlakoznak az ország egyes gör.-kath. hitközségek delegáltjai. A dorogi országos bizottság tegnapelőtt felkérte Ujhelyi Andor parochust, hogy Budapesten misét mondjon. A parochus engedvén a kérelemnek, teljes egyházi öltönyökkel s a segédlelkészekkel a bizottsággal el is utazott. Hír szerint Bogisits érseki vikárius helyettes az egyetemi templomot engedte át e célra. Ujhelyi Andor, a bizottságnak elindulás előtt otthon misét szolgált, melyen volt alkalmunk a dorogiak által már régen használt magyar nyelvü liturgia páratlan szépségében gyönyörködni. E magyar liturgia, melyért Dorog annyit küzdött, áldozott, már teljesen le van fordítva, de a katholicizmus kötelekénél fogva pápai jóváhagyás nélkül nem át-

lánosítható. E jóváhagyás kieszközlésére szükséges a püspökség külön, mert a munkácsi, eperjesi, körösi, nagyvárad stb. püspökök Eppiscopus ruthenorum et valachorum lévén, minden magyar hazafiságuk mellett sem működhetnek közre a magyar nyelv liturgiai fejlesztésére, anélkül, hogy a pápának tett katolikus fogadalmukhoz hűségüket megne szegjék. Dorog, mint a magyarajku gör.-katolikusok metropolisa, mint lelkészetének patronusa, régen élvezi a magyar liturgiát, és nem is magáért folytatja már e tekintetben a küzdelmet, hanem az egész országért. A küldöttség megjelen a kormány-elnök, a képviselőház elnöke, a kultuszminister előtt s e nemzeti ügyet végre nyélbe ütteni követeli. Budapestről a küldöttség Balatonfüredre utazik, hogy a hercegprímásnál szintén személyesen kérelmezzen. Intézkedést tettünk, hogy a „Debr. Ell.“ ez oly nagyfontosságú nemzeti mozgalomról minél közvetlenebb és kimerítőbb tudósítást nyerjen.

Hymen. Kovács Emil, a helybeli Weinb rger és Kovács nagykereskedő czég baltája eljegyezte Jacobi József nagykereskedő leányát, Stefi k. a-t Nagyváradról.

Siketnémák esküvője. Érdekes esküvő folyt le tegnap délelőtt, illetve délután a helybeli állami anyakönyvvezetői hivatalban és Liedermann Mihály nagykereskedő házában Kenyeres Jónás, nagyváradí nyomdász, ki Laszky Armin ottani első rendü nyomda-intézetében van alkalmazva, esküdött örök hűséget Liedermann Irma kisasszonynak, Liedermann Mihály helybelinagykereskedves, szeretetreméltó leányának. Ugy a vőlegény, mint a menyasszony siketnémák, azonban, előbbi a vázi, utóbbi egy pesti magántanári intézetben nyerték kiképeztetésüket. A polgári házasságkötés délelőtt az anyakönyvvezetői hivatalban nagy közönség jelenlétében folyt le. Budaházy anyakönyvvezető először szóval mondotta el előttük a formulát, aztán egy már előre elkészített írásban terjesztette a házassuló felek elébe, melyet azok elolvastván, aláírtak. Délután 4 ó. a menyasszony szülei házában vették az egyházi áldást. Nagy közönség jelent meg ez alkalomra is, amikor Krausz Vilmos főrabbi intézett szép beszédet az ifju párhoz, melyet a nagy közönség is áhítatos figyelemmel hallgatott végig. Az eskü héber szavait aztán tőlük telhető érthetőséggel mondták el, amiben különben már előzőleg gyakoroltattak. Este ugyanott gazdag lakoma következett, melyen körülbelül 200-an jelentek meg. A vacsora alatt számos felköszöntő hangzott el az ifju párra és hozzátartozóikra; ezek között a Krausz főrabbié. Körülbelül 180 sürgöny és üdvözlő irat érkezett az esküvőre, ez utóbbiak között Simonffy Imre kir. tan. polgármester és nejeé. Az ifju pár vasárnap utazik el Nagyváradra. Kísérje boldogság frigyüket.

A főreáliskola kirándulása. A helybeli állami főreáliskolában ma nyertek az összes vizsgálatok befejezést. A főreáliskola növendékei szintén felutaznak a fővárosba az ezredéves országos kiállítás megtéktetésére. A realisták a kollégiumbeliekkel egyidejűleg holnap délben utaznak fel számszerint 35-en s három napig tartózkodnak Budapesten. A növendékek részéről Harmath Gergely és Beczner Frigyes tanárok bizattak meg.

Jóváhagyott szabályrendelet. A városi egységes borbogyasztási illeték tárgyában készült szabályrendeletet a belügyminister 1900. évi decz. 31-ig terjedő érvénynyel jóváhagyta. E szabályrendelet

szerint a Debreczen város határában termelt, valamint az idegen helyről a városba beszállított bor után hektoliterenként 60 kr. illeték szedetik, amely az eddigi borbéhozatali vámot lesz hivatva pótolni.

A templomban volt. Mint minden hónapban, júniusban is meglehetősen nagy azoknak az iparos-tanoneczoknak a száma, a kik elmulasztották az iskola iránti kötelezettségeik teljesítését s nem jártak előadásra. Ma jelentek meg valamennyien, számszerint mintegy kétszázan az iparhatóságnál, hogy méltó büntetéseket elvegyék. A legtöbb már több ízben volt büntetve s alig akad közöttük egykettő, a ki mulasztását igazolni tudta. A két hírneves iskolamulasztó ma is ott volt a megidézettek között. Tisza Kálmán azzal mentegődött, hogy azért nem volt iskolába, mert a templomba ment. A szigoru kapitány a különös mentség daczára is megbüntette. Goldstein Számi nem tudta mulasztását igazolni, fülei csak úgy mozogtak, a mint egy alkalmas hazugság kifundálásán törte munkácsi esztét, a mely azonban most eszerben hagyta. A két apró, de nagynevü emberkét megint megbüntették s most már a dutyit sem kerülhetik el a szorgalmas iskolakerülők.

Gyermekek mulatsága. A helybeli római katolikus elemi iskolák évzáró ünnepélye alkalmából tegnap dr. Wolaffka vál. püspöklebános a gyermekek nagy öröme júniulist rendezett a Nagyerdőn. Délután két órakor két külön vonat szállította ki a vidám éljenző, éneklő gyermekereget. Dalolva, két zenekar kíséretének hangjai mellett vonultak ki a Nagyerdő egyik tisztására, ahol a majálisokat szokták tartani. Gyönyörűség volt nézni, a mint az apró gyermekek körülfigyelték a kedvelt püspököt s mindegyik azt akarta, hogy vele táncoljon. Majd másik helyen ezukrokat, perczeket dobált szét Wolaffka püspök s majdnem hogy összetörték egymást egy-egy szem ezukorért, perczért. Délután 5 órakor a katonazenekar Rákóczy hangjai mellett a gyermekereget a „Dobos“ pavilonba vonult, hol a számukra felterített helyeken ezer pár virslit, ötszáz pohár sört s ezer darab kenyeret fogyasztottak el. Este felé a szülők legnagyobb része hazavitte gyermekét, míg a másik rész külön vonaton énekelve, éltetve a nepszerű püspököt, ment haza. A felnőttek legnagyobb része künt maradt a püspök által rendezett társasvacserán, a melyet tüzijáték előzött meg s táncmulatság követt.

A színész holmija. Az államvasutak indóházánál bizonyos időközökben árverést tartanak a ki nem váltott teherszállitmányok, máskor a hátragyott holmik felett. Tegnap ismét árverés volt a teherfeladási raktárban az állomás-főnök felügyelete alatt. Hordók tele eezettel, istráng, varrógép, gyógyárúk, zsákok, borok stb. jönnek sorba árverésre s a handlék egész serege dul egyszerű a tartalmában. Mindjárt legfelül egy pár szép sárga eszima, czifra szür, betyár nadrág, vörös lampasszal, pitykékel kerül elő, a láda fenekéről pedig sok-sok iromány: levelek, szindarabok, szerepek, szinlapok, színházi jegyek egész kötegekben stb. Valami szegény színészé volt; amint a jegyek mutatják, Sió Ferencz igazgatóé. Ki ismerné a bohém sereg ez egyszerű, szegény tagját? Bizonyosan nagyon rosszul ment valahé a sorja, megbukott s a veszedelemből megmentette azt a néhány czifra rongyot és neki értékes irkafirkákat, vonatra adta a ládát, de kiváltani már nem tudta. Talán közben meg is halt? Ki tudná megmondani? És a sok illuzióról, kevés anyagi eredményről tanuskodó holmi néhány hatosért odakerül a legkevésbé sem ideális gondolkozásu ócskás birtokába, ki egykedvűen dobálja vissza a sok irományt, közte Sió saját verseit a poros ládába, gonddal helyezvén legfelül a még valamennyire értékes pár ruhadarabot. Sic transit gloria mundi.

Tíz éves találkozás. A kereskedelmi akadémiának 1886-ban végzett hallgatói f. hó 28-án vasárnap jönnek össze, hogy tíz év után újból viszontláthassák egymást. A tíz éves találkozásra

a volt 37 tanuló társ közül 25 jelentkezett s valamennyien szombaton este érkeznek meg Debreczenbe. A pályaudvaron a találkozás rendezője, *Lovász János*, fogadja a volt tanuló társakat. Vasárnap délelőtt a kereskedelmi akadémia tanári gyűléstermében jönnek össze, a hol a tanári kar tagjait üdvözlők. Délben egy órákor a nagyerdei „Dobos“-pavillonban bankettet rendeznek, a melyen a tanári kar akkori tagjai is részt vesznek.

— **Debreczeniek a gyógyszerész-kongresszuson.** Budapesten e hó 26-án és 27-én tartják meg az országos gyógyszerész-kongresszust. A debreczeni gyógyszerészegyletet a kongresszuson *Mihalovics István* és *Füleky Pál* gyógyszerészek képviselik.

— **Batyú-mulatság.** A debreczeni iparos-ifjúság önképző-egylete által e hó 28-án — vasárnap — a „Dobos“-pavillonban tartandó „Batyú“-mulatságra a meghívók széthordattak. Felkérem ennél fogva a meghívásra magukat illetékeseknek tartó, meghívót nem kapott egyéneket, hogy ez iránt az egylet nagy-Hatvan-útczai helyiségében, a nap bármely szakában jelentkezni sziveskedjenek. Debreczen, 1896. jun. 25. Kiss Sándor, bizottsági elnök.

— **Ifjú Tisza Lajos vizsgálja.** Tisza Kálmán legkisebb fia örömet szerzett az ő szüleinek. A budapesti tudomány egyetemén, amelynek hallgatója, kitüntetéssel letette az első jogi alapvizsgát.

— **Czimadományozás.** Ő Felsége a király Dégenfeld József gróf hajdúvármegyei és debreczeni főispán titkárának, dr. *Medve Zoltánnak*, a miniszteri fogalmazói czímet adományozta.

— **A kiállítás milliomedik látogatója.** Az ezredéves kiállításra tegnap délután lépett be a milliomedik látogató, a kit valósággal ünnepele. — Ez a látogató egy parasztagasszony, Ács Ferenczné volt Nyárad-Szeredáról, Maros-Torda megyéből. — A kiállítás kapujánál ünnepélyesen fogadták s emlékül egy arany órával ajándékozták meg egy polituros tokban lévő duplafedelű kis női arany órával vékony lánczczal, melyen egy 3 levelű arany lóhere lóg. Az órába e szavak vannak vésvé:

Emlékül VI/24-re 1896.

Azonkívül egy kék plüss-tokba helyezett millenniumi koronát is kapott az asszony és egy belépő-jegyet az aranykönyvhöz. Mindezeket a jegyiroda adja magának, szölt dr. Kovács. A szegény asszony pedig nevetett és sirt örömeiben. Mit tudta ő, mi az a jegyiroda? csak azt tudta, hogy szép ajándékot kapott és hogy ő neki örül ennyi ember.

— **Jubiláló dalegyesület.** A debreczeni kereskedő ifjak önképző-egyesületének dalköre a jövő hó 11-én ünnepli meg fennállásának 10 éves jubileumát. A dalegylet volt elnökének, de különösen jelenlegi elnökének, *Bornyász Józsefnek* az egyesület érdekében kifejtett buzgó s odaadó munkáikódása a dalkör oly nívóra emelték, hogy méltán foglalhat helyet a többi egyesületek mellett. A dalegyesület az erkölcsi mellett anyagi sikert is termelt magának. Zászlóalakra fordítják a dalestélyek jövedelmét, úgy, hogy már most is szép összeg áll rendelkezésükre. Tíz évi fennállását nagy fényvel és pompával készül megünnepelni. Eddigi megállapodások szerint jövő hó 11-én tánczczal egybekötött dalestélyt rendeznek a nagyerdei vendéglőben. A dalestélyt gazdag és élvezetes programmal tartják meg. A mulatság-rendező bizottság a fényesnek ígérkező ünnepély teljes programját még nem állapi-

totta meg. *Bornyász József* elnök most farradozik azon, hogy a jubileum minél méltóbb legyen ahhoz a jó hírnévhez, a melyet eddigi működésével a dalegyesület megszerezett magának.

— **A hajdu-szoboszlói kisdédóvoda** évzáró vizsgálja — mint levelezőnk írja — tegnap tartatott meg. Ezen a hajdumegyei óvodák között mintaóvoda, mely gyermekmenház vezetőnő képző tanfolyammal van felruházva, *Nánássy Róza* kisdédóvónő buzgó szakképzett vezetése alatt áll. A községi iskolaszék az évzáró vizsgák millenniumi ünnepélylyé tette. A felügyelő bizottság a városi előkelő családok s a nagy közönség teljesen betöltötte az intézet udvarán emelt lombsátort. *Nánássy Róza* óvoda vezetőnő csinos, lelkesítő szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, melyet a gyermekek kedves karéneke követett. A hazafias szavalmányok, párbeszéd, ügyes és lélekderítő játéka az óvoda növendékeinek — a megjelentek osztatlan elismerését nyerték meg. A fáradságot nem ismerő óvodavezetőnő *Nánássy Róza* kisasszony iránt — a mely elismerésnek *Fekete Sándor* nyug. megyei főjegyző adott kifejezést. Az ünnepélyesen a városi hatóság bőkezűségéből az intézet növendékei megvendégeltettek. Kedves kötelességet, a szülők s a megjelent nagy közönség óhajából teljesítünk akkor — midőn *Nánássy Róza* kisasszonynak ügybuzgó s valódi szakértelemmel teljesített munkáikódásáért a nyilvánosság terén is elismeréssel adózunk. *Egy jelen volt.*

— **Egri Kálmán a kuriánál.** *Egri Kálmán*, kit a debreczeni kir. táblától az igazságügyi miniszter a kuriához nevezett ki bírónak, — a tegnap délelőtt 10 órákor tartott polgári teljes ülésen tette le a hivatalos esküt.

— **Hajdumegyei tanítók a kiállításon.** Csak nemrégben indította meg a mozgalmat a Gönczy-egyesület, hogy tagjainak figyelmét az általa rendezendő tanulmányutra, melynek czélja a kiállítás megtekintése és tanulmányozása, felhívja. A felhívásnak páratlan eredménye lett s a jelentkezők száma ma már felül van a százhatvanon. Ez a nagy társaság holnap, pénteken este, a 10 óra 36 perczkor induló személyvonattal megy Budapestre. Tekintettel a nagy csoportra, a rendezőbizottság úgy intézkedett, hogy holnap este, jóval a vonat indulás előtt külön vágányon felállított hat kocsihoz előre és kényelmesen elhelyezkedhessenek a felrándulásban résztvevők. Ezért is czélszerű lenne, ha a vidéki jelentkezők Debreczenbe jönnének, míg a menet irányában levő községek és városokból a jelzett vonathoz mennének ki a résztvevők. A tömeges felrándulás a legszebb eredménnyel kecsegteti a rendezőbizottságot.

— **Képviselőválasztók névjegyzéke.** Az 1876. évi XVIII. és az 1874. XXXIII. t.-cz. alapján értesítettnek az országgyűlési képviselőválasztásra jogosult városi lakosok, hogy az összeíró küldöttségek által beterjesztett névsor nyomán a választók 1897. évi ideiglenes betűsoros névjegyzéke a központi választmány által összeállított; ezen névjegyzék a „Hungária“ épületben levő közigazgatási jegyzői hivatalba f. évi *julius 5-ik napjától* kezdve közzszemlére kitétetett, hol is reggeli 8 órától 12-ig a névjegyzékek megtekinthetők, délután 2 órától 6 óráig egy előljárósági tag jelenlétében lemásolhatók. A felszólamlások a kitételől számított 10 nap alatt, vagyis *julius 15-ig* lesznek beadandók. A beadott felszólamlások ugyanott a névjegyzékek mellett *julius 16-tól* kezdve bárki által megtekinthetők s az azokra vonatkozó észrevételek *julius 25-ig* adhatók be. Ugy a felszólamlásokat, mint az azokra tett észrevételeket

a központi választmányhoz intézve, irásban a polgármesterhez vagy helyetteséhez kell benyújtani. Végre megemlítetük, hogy mindenkinek jogában áll azon választó kerületben, melynek névjegyzékében felvétetett, bármely jogtalan felvétel, vagy kihagyás miatt ugy saját, mint más személyét illetőleg felszólalni. A központi választmány.

— **Uj debreczeni találmány.** *Lendlbauer Kálmán*, a nagyerdei vendéglő társvendéglőse, és *Leidenfrost Armin* kereskedő újabb találmánnyal lepték meg a debreczeni közönséget. *Lendlbauer Kálmáné* az eszme, *Leidenfrost Arminé* a kivitel dicsősége. Csekélynek tetsző s mégis számottevő ügyes találmány, a melynek értéke különösen a mustárkedvelők előtt fog nagyon sokat emelkedni. — Az új találmánynak főként vendéglőkben veszik nagy hasznát; a mustárt folyton frissen tartja s egyetlen nyomásra szépen bocsájta ki a tetszés szerinti mennyiséget. A feltalálók találmányukra szabadalmat kérnek.

— **Uj vér.** A párisi orvosi körökét élénken foglalkoztatja egy új gyógymódszer. A vér kimosása ezímen irerről újabban *Lepin Lyoni* tanár egy francia orvosi szaklapban. A sósvíznek befecskendését a vizszerekbe a czélből, hogy a szervezet és szövetek nedvességét pótolják, már e század első harmadában tanulmányozták, a midőn az 1830-ban dühöngő kolera alkalmával kísérleteztek e módszerrel. De ma ez az eljárás más ezímen és más czélből éled fel újra. Ma a sósvíz a vérbe és a vér utján a szervezet szövetébe azért juttatják, hogy a szövetekben képződő és a vérben felhalmozódó kóros anyagokat a beteg szervezet által produkált mérgeket — toxinokat — onnan kimossák. *Sahli svájci* tanár azt írja, hogy ily módon egy súlyos uraemiában szenvedő és két tifusz után nagyon legyengült beteget mentett meg és napról-napra szaporodnak az idevágó sikeres eredményekről a referátumok. A vért, mint a betegségek főtenyezőjét a mi orvostudoraink első sorban ismerték fel és tanulmányozták, ma újabban a vér és szövetnedvek jelentősége képezi a buvárlataik tárgyát. Az élet vegyi folyamat, e vegyi folyamatban a vér és a szövetnedvek a vegyi hatóanyagok oldó és vivőszerei, ha ezekből a veszedelmes tényezőket kiküszöbölni, lecsapni, vagy közömbösíteni sikerül — ment marad az egyén a betegségtől. Ha ezek után a szervezetbe oly anyagokat sikerül bevinni, melyek onnan már kifogytak, ha a különféle mirigyek váladékait kívülről sikerül a szövetnedvek utján bekebelezni, akkor leküzdjük az öregedés fatális következményeit is. Látható, hogy tudományunk haladása elődeink életelixirje számára kivívni készül az utókor elismerését. Egyelőre azonban még csak a tudományos megokolásnál tartunk — írja a *Gyógyászat* cz. orvosi szakközlöny.

— **Italméresi illetékek kirovása.** A debreczeni kir. pénzügyigazgatóságnál tegnap kezdte meg üléseit az italméresi illeték kirovása ellen benyújtott felebbezéseket elbíráló felszólamlási bizottság. — Elnöke *Szunyogh Sándor* kir. tan. pénzügyigazgató, előadója *Suhajda József* pénzügyi segédtitkár, tagjai *Aron Jenő* és *Leidenfrost Armin*, mint szakértők. A bizottság a délelőtt folyamán három községet tárgyalt le. A tárgyalások még néhány napot igénybe fognak venni.

— **Hányszor huzta ki I. Napoleon a kardját?** Szinte hihetetlenül hangzik, hogy az a nagy Napoleon, a ki egyik csatából a másikba vezette személyesen világverő seregeit, összesen csak háromszor huzta ki kardját hüvelyéből. A legelső eset 1812-ben volt, a mikor Napoleon visszavonult Oroszországból és

Malo Jaroslávnak védekezni kellett egy kozákcsapat ellen, mely őt és kíséretét megtámadta. Napóleón akkor oly vitézül forgatta kardját, hogy a kozák csapat hirtelen visszafordult s nem merte bántani Napoleont. A második eset 1814-ben történt. Arcis-sur-Aube mellett Colbert francia ezredes lovasságával megtámadta az osztrákok és oroszok lovascsapatait, de az ellenség gyaloghadosztálya oly öldöklő tüzeléssel fogadta a francia lovasokat, hogy ezek eszeveszetten hátrálni kezdtek. Az orosz lovasság üldözőbe vette a francia lovasokat, a mikor hirtelen felvágatott Napoleon és irtózatos dühvel elkialtotta magát:

— Ki mer hátrálni?

Ugyanekkor ki akarta rántani kardját, de az be volt rozsdásodva. Már-már körülfojták a kozákok, a mikor hadsegédével együtt addig rángatta kardját, hogy az kiszabadult hüvelyéből. Napoleon gyorsan utánna vágatott a menekülő francia lovaságnak és az élére állva, megtámadta az ellenség lovasait. Napoleon ekkor, mint szemtanuk beszélték, retentő vagdalkozást vitt végbe az ellenség között s katonái annyira fellekesedtek a példáján, hogy visszaverték az ellent. Utoljára Waterlooánál huzta ki a kardját, de már késő volt, akkor ő maga is menekült.

Az összeesküvők.

Történeti elbeszélés.

Még csak nem régen oltották el a francia táborban az őrtüzeket. A poroszok őrtüzei is egymásután aludtak ki; mintha egy százszerű óriás hunyta volna le egyenkint fénylő szemeit.

Lassankint világosodni kezdett.

Sűrű őszi köd ült a sárguló levelű fákon s mint megolvadt ólom nehezedett a láthatárt beszegő hegyekre s a közeli város tornyaira.

E városnak a neve Jéna volt.

Irtak pedig akkor október 14-ikét, anno Domini 1806 . . .

Füvel benőtt, kicsiny halmon áll a francia császárja. Az új kor Julius Caesárja, Napoleon.

Karját keresztbe fonja mellén s sötétben tekintett végig a ködbe burkolt láthatáron.

Szemöldökeit összeráncolta, agyában oly gondolatok cikáznak, melyek mindegyike teremtett új országokat, világokat.

Körülte sereglettek tábornokai, Franciaország marsalljai, kiknek szemei csodálattal, rajongással függtek császárijokon.

Szél kerekedett; zugva süvöltött át a vidéken s összetépte a ködfátyolt, mely az egész tájat eltakarta.

A megszakadozott leplen áthatolt az őszi napsugár.

A szuronyok megvillantak.

Napoleon fölemelte látcsövét és végig tekintett a seregek felett.

Egyszerre lassu villámlás futott végig a távolban, mit tompa mennydörgés követett.

A tábornokok egymásra néztek.

A császár arca fellángolt.

— Uraim, menjen kiki a helyére. A csata megkezdődött!

„A csata megkezdődött . . .“

Egy zugó kiáltás járta be az egész tábornokot:

— Éljen a császár!

— Vive l'empereur! — visszhangoztak a hegyek.

S szuronyt szegezve rohantak az ezredek az ágyutüzbe, a dicsőségre, a diadalra.

* * *

Két hét telt el ezek után. A jó berliniek roppant izgalomban voltak. Napo-

leon gyors diadalmenetben közeledett Berlin felé. Az utcákon zajos tömegek verődtek össze.

A Friedrichstadt egyik legelhagyatottabb utcájába nem hatott el a tömeg lármája. Az utca közepe táján állt egy egyemeletes ház, melynek ablakai sűrűn le voltak függönyözve. Az egész ház kihaltan látszott.

Pedig gyakran megszólalt a ház csengetyűje. Az ajtó kinyílt s mindannyiszor egy-egy sötét köpenybe burkolt alak surrant fel a lépcsőkön.

Tizenketten voltak együtt az emeleti teremben. Ifjak és öregek . . .

Szomorú idők jártak ekkor Poroszországra.

A veszély egyesítette őket; eskü kötötte őket egymáshoz. Szent, erős eskü, hogy ha mindenki belenyugszik sorsába, ha mindenki megadja is magát a végzetnek, ők megszabadítják hazájokat.

Es ők erre képesnek érezték magukat. Leszámoltak ők már az élettel.

Sokra képes az ember, ha akaratát, lelkét, szellemét nem köti le egy talpalatnyi térhez a lét nehéz gondja; menyívvel előbbre volna az emberi nem, ha minden gondolatának, eszméjének szárnyát nem szegné az a kisértő gondolat: miből élünk holnap?

De ők leszámoltak az élettel.

Németország léte, szabadsága egy ember halálától függött.

Összeesküdtek . . .

A nemzet apostolainak nevezték magukat.

„ . . . A honnak élni, Napoleonnak halni kell . . .“

S Napoleon diadalmenetben vonult be Berlinbe. A tett órája elérkezett.

Török villantak meg . . .

Sorsot huztak, hogy ki fogja megölni a császárt. A sors egy rajongó ifjura esett. Beltramnak hívták

Arca örömtől és lelkesedéstől lángolt . . .

— Nem fognak remegni karjaid?

— Nézz rám, ne kérdezz.

— Megmentője leszel hazádnak? . . .

— Esküszöm! . . .

— Isten legyen veled! . . .

A gyülekezet szétoszlott. Beltramnak még mindig a füleiben csengett az utolsó szó:

— Ne feledkezzél meg esküdről.

Vége köv.

CSARNOK.

A kis „grófnő.“

A „Debreczeni Ellenőr“ részére

Irtá: Sz. Buday Etel.

(Folytatás.)

— Csak olyan, mint a milyen lenni szokott a legtöbb téli nap — válaszolta ő, rám sem tekintve, egykedvűen.

— Nem olyan — nem! mert én érzem, hogy a megfúláshoz juttat közel — mondtam, a felindulástól ziháló kebellem kapkodva a levegő után, míg ő csodálkozóan, mintegy kérdőleg nézve rám szokatlan hevességemért, azt indítványozta, hogy térjünk vissza a kastélyba, ha én rosszul érzem magamat.

Végzetét soha senki ki nem kerülheti, így én is el nem fogadva indítványát, mentem végzetem elébe.

A falu végére értünk, hol szokatlan festői látvány tárult szemünk elébe, mi különösen engem lepelt meg. Nagy számú cigányesoport tanyázott egy magányosan álló redves törzsű fűzfa körül, a mely zuzzal fedett rücskös ágait, egy sátor felett terjesztette szét ágait. E szokatlan látvány úgy tünt fel képzeletemben, mint elmúlt időnek visszatűnő állomképe. És állítani mertem volna, hogy én ezt a képet láttam már valahol, valamikor úgy a valóságban, csak hogy más keretben, egy

tavaszi szép napon, mikor fű-fa zöldelt s a lombos csaltiban fülemile vert. A felindulástól megrándult a kezem, akaratom ellenmegállítottam lovamat és én elmerülve, megigézve bámultam a sürgő-forgó, rongyokba burkolt tarka népre, a mint sütőkérözve a nagy rakás tűz körül, ki-ki a maga teendőjét végezte. Mindjárt a tűz előtt egy hatalmas alkotó férfi üstöt foldozott, távolabb tőle egy még gyermeknek feltűnő nő, kicsinyét szoritotta tápadó kebléhez és e látvány világozást keltett elmém-ben, hogy végzetem ahhoz a helyhez juttatott, hol én a világra jöttem.

Hányszor elmentem én azon hely mellett s az előérettől még csak a szívem sem vert hevesebben látására, mert hiányzott a kertből a kép, mely a multa visszaemlékeztetett volna. Hogy felismerhessem azon helyet, hol születtem, szükségessé vált ott látnom a cigánykaravánt, az én nyugtalan vérű, kóborló fajrakonaimat, kiknek láttára megpedült ereimben a cigány heves vér és felébredt szívemben fajom minden szenvedélye, lékével s elfelejtettem magas rangom, el, hogy grófi férjem áll mellettem, elfelejtettem mindent, csak azt nem, hogy cigány nő vagyok. És karjaimat önfelédten feljök tárva, sirva borultam lovam nyakára. Isten tudja, hogy meddig sirtam volna még, hogy ha a könyeket szempilláimra nem fagyasztották volna férjemnek e szavai:

— Ej! de meghatotta édes Maresám kedves fajrakonainak váratlan viszontlátása. . . . Csak soha se feszélyezze magát, ninesen mellettünk lovász, ki előtt szégyenleni kellene származásának elárulását, én meg úgy is tudhattam, hogy öntől véve, mily rokoni összeköttetésbe jutok ez által. Csak arra kérem, hogy hagyjon ki a közös játékból, mert engem a rokoni vér nem ösztönöz e csirkefogókkal érintkezni.

Szavaira jéggé dermedt szívem s mint rémek által üldözött, neki vágattam lovammal cél nélkül a hó fedte mezőségeknek. Szemeimre könyeimtől fátol borult és nem láttam, szabadjára engedett paripám mere repített, de agyammak rohanó vére, zuhogása daczára is, hallottam férjem lovának követő nesztét.

Jó lovam, állati ösztönből haza vitt, mit csakis akkor vettem észre, mikor a kastély bejárata előtt lesegített a lovászok egyike a nyeregből.

Mintha józan eszem elhagyott volna, úgy rohantam fel a lépcsőkön, be lakosztályomba, hol lerogytam kétségbeesve a terem szőnyegére.

Örjögő kétségbeesés fogott el. Vonaglódom, mint megtiprott féreg fetrengtem hangtalan a földön, csak szívem mélyéből kiabálva Istenhez segélyért, elhagyatottságomban.

Iszonyatosan gyötrött azon tudat, hogy származásom okozta vonzalma elvesztését.

Oh! miért tette szerelme elfogulttá ítélő tehetségét, mielőtt beláthatta volna, hogy egy előkelő család sarja nem lehet összeillő pár egy utszélén felnőtt csipkerózsával.

Nem önhibámért, elvesztett szerelméért, Istent káromolva megtagadtam a Gondviselés létezését.

Oh, borzalom, mire képes ragadni az embert a böszült szenvedély.

Nem önakaratomból keletkezett származásom átkoztam és sirva kutattam, hogy mi a bűnöm. Hisz én is emberektől származtam, anyától születtem, csak úgy válva ki lényéből, mint minden más Isten teremtménye. Csakugy nyerve osztályrészül nemesen érző szívet, lelket, észtehetséget, mint bármely kilenczagu koronás ezimer árnyában, selyem vánkások közt világra jött főuri nő.

S talán különb is vagyok nálóknál, sugalta fellázadt önérzetem . . .

